

Comprometre la vida: el testimoni de Llum Mascaray

Ds, 16/08/2014 per La puntada

[La puntada](#)

Aquest és el testimoni de Llum Mascaray, ofert a la taula rodona "Comprometre la vida per transformar el món", organitzat per l'Equip de Pastoral Obrera del bisbat de Sant Feliu junt amb l'Arxiprestat de Piera-Capellades el passat 31 de març de 2014.

Vaig néixer a Saragossa el 1956, perquè allà van immigrar, des d'Osca, la família dels pares. De petita vaig ser una nena molt piadosa fins que, adolescent encara, el meu edifici de creences va caure per terra.

L'any 82 també vaig migrar. Vaig anar d'Aragó a Catalunya. Gràcies al testimoni de la gent de l'HOAC (Germandat Obrera d'Acció Catòlica) de totes dues autonomies i després d'un procés de (re-)conversió, vaig passar a formar part d'aquest moviment apostòlic a finals dels anys 80. En la meua ànima creient vaig sentir que tornava a casa.

Lluitar en la clandestinitat

Al 15 anys vaig organitzar-me en el moviment estudiantil de secundària. I, als 18, tot formant part del d'universitaris, vaig patir la comissaria i la presó de Franco. Ja ho sabeu, eren temps d'absència de molts drets, com ara la llibertat d'expressió.

De les 72 hores a comissaria, vull remarcar-ne un record. Camí del meu calabós, una nena gitana que portava en braços el seu nadó va allargar la mà entre dos barrots i em va donar tres préssecs petitons.

A la presó vaig estar només mig mes. Ens tancaven en llocs diferents a polítiques i comunes. Però els àpats i les sobretauls eren compartides. Era un goig ensenyar a llegir les dones d'ètnia gitana.

Per a la meua família, va ser un cop molt fort. Eren temps de clandestinitat. No en sabien res, de les meves inquietuds socials. A més, fa només uns anys, vam conèixer unes dades esfereïdores a partir del descobriment d'unes cartes del meu avi: anys de supervivència als camps de concentració d'Argelès-sur-Mer i d'Agde, i a les presons de Lleida i les Caputxines de Barbastre...

Feina i sindicalisme

Vaig començar en la vida laboral als 16 anys. Poqueta cosa: enquestes i classes

particulars. A partir dels 18, ja va ser dintre del règim de la Seguretat Social. Compaginava estudis i feina.

Una vegada, el meu cap va abusar d'una companya. Com que ella no volia denunciar-lo i la resta de companyes també estaven mortes de por, vaig entrevistar-me amb ell i li vaig expressar les meves reivindicacions al·lusives al fet que no me'n refiava, d'ell. Va enrogir com un tomàquet i... em va concedir totes les demandes. Però va quedar impune dels seus actes.

Sempre sindicada, vaig passar per diferents convenis i lluites laborals... i per l'atur. Déu va voler que conegués el Fermín, el meu marit, a l'Assemblea d'Aturats de Saragossa. Formàvem l'Assemblea 500 persones. Érem amb la gent a les cues de l'INEM, als mercats d'aliments, acompanyàvem les persones a qui els patrons no volien pagar el període de proves...

També ens posàvem a la porta d'Instalaza, l'empresa de l'actual ministre de l'eufemística "Defensa", i denunciàvem que allà es feia maquinària per a la guerra i hores extres... De fet, vam anar a moltes empreses a cridar contra l'existència de les hores extres, una cruel germana bessona de l'atur.

Les accions de l'Assemblea responien a objectius ben clars: que ningú treballés o agafés treball en condicions indignes i que la gent desocupada tingués accés a subsidi, a gratuïtat en els serveis públics... i, per descomptat, volíem uns seriosos i justos plans d'ocupació.

En molts aspectes era una situació ben semblant a l'actual. Llavors com ara, ens "venien" que estàvem vivint una transició "modèlica".

Amb els veïns i veïnes

També feia vida de compromís a l'associació veïnal del meu barri. Teníem una Comissió d'Urbanisme eixerida i dinàmica; a més, comptàvem amb l'ajut generós d'arquitectes joves; anàvem a l'ajuntament a reivindicar parcs i zones verdes amb dues armes: la veu unida de la població i unes maquetes professionals.

–"Mireu, –dèiem al consistori– duem bona part de la vostra feina ja feta."

Unes veïnes vam fundar la Comissió de Dones. La nostra consciència feminista tot just acabava de néixer, va ser una conversió entusiasta i va tenir conseqüències de gran envergadura dins del cor de les dones i dins de les seves llars, al carrer i arreu.

Arribar a Catalunya

El 2 de setembre del 82 el Fermín i jo, el nostre bagatge de vida i sengles maletes a la mà vam arribar a Catalunya. Una parella de la GOAC, del barri de la Florida de l'Hospitalet de Llobregat, ens va acollir al seu petit pis. Tothom ens va ajudar tant... !

Vaig passar la Festa de la Mercè tancada al Col·legi de Llicenciats; tothom parlava català, és clar; jo no entenia aquelles paraules, però sí sabia que volia formar part d'aquella protesta de llicenciades i llicenciats a l'atur.

El primer trimestre va ser trepidant: aprendre la llengua d'acollida; entrar en contacte amb diferents associacions; sindicar-me; buscar feina...

Vaig fer de cangur i al mes de gener ja tenia un treball de mestra: una substitució al barri de Camps Blancs de Sant Boi.

Dono gràcies a Déu per tanta solidaritat i tant aprenentatge:

- vida comunitària compartint-ho tot,
- lluita de les interines i substitutes del curs 1983-84 per les terres de Pere Casaldàliga,
- estiu a Andalusia dedicat a l'alfabetització de dones del camp,
- refundació de "Dones de l'Hospitalet", centrades sobretot en l'assessorament a les dones maltractades; recordo amb estimació el viatge a Pamplona per tal d'aprendre del centre i la casa d'acollida per a dones; de fet, només es podia visitar el centre, la casa lògicament era "clandestina",
- vam apuntar-nos a l'objecció fiscal...

i jo sempre... observant la gent de la GOAC...

Finalment, el 1986, caic del cavall i decideixo conèixer Jesús, la seva Paraula.

Jesús, al cor de la vida

Entro en un equip de Formació Inicial a Cornellà. Començo a aprendre a entendre el cor, a saber que no és suficient lluitar per la justícia social, que cal combinar-ho amb l'Amor gratuït; que Déu és misericòrdia per definició i no el cap suprem de cap religió alienadora... D'aprendre, passo a sentir i a voler viure com Jesús ens ensenya.

Al llarg d'aquests anys he tingut la sort de compartir la fe i/o el compromís amb persones i grups d'allò més interpel·ladors.

Als 21 anys, vaig ser a París una Setmana Santa, a casa de persones immigrades. Els portals dels seus edificis eren enormes i luxosos, però els seus habitatges es trobaven als soterranis o a les golfes, i eren menuts i paupèrrims.

Una dècada després, vam visitar unes persones amigues que també vivien en comunitat com nosaltres. Les unes, a Dinamarca. Les altres, a Noruega. Ens van cridar per a fer xerrades sobre la reestructuració industrial a l'Estat Espanyol. Vam aprendre dels seus moviments socials. A més del món obrer i l'exclusió, les seves inquietuds eren el neonazisme (donaven suport fratern a la gent nouvinguda), les nuclears, i com fer per a conservar els béns naturals, els quals sabien finits (no malbarataven l'aigua, cuidaven horts petits...)

En el mateix 1986 guanyaria a Catalunya el NO a l'OTAN. Quina joia participar en l'organització del referèndum alternatiu de l'Hospitalet: 700 taules! Vam treballar de valent i de manera unitària.

La internacionalització de la lluita

Al 88 vaig ser 2 mesos a Nicaragua. Érem 60 dones cridades per la Secretaria de la Dona del sindicat camperol. Unes dedicades a la salut femenina. Les altres, docents. Vam viure les comunitats cristianes de base, la solidaritat, el repartiment dels béns, l'alfabetització, la dignitat... i, de l'altra banda, la guerra, la por, la incertesa, l'alimentació escassa i mooolt de masclisme!

Al 91, dues companyes de la JOC-JOBAC més el Fermín i jo, per la GOAC, vam representar a Guatemala el grup barceloní de suport a "Jornadas por la Vida y por la Paz", un grup de pressió ecumènic per a l'acceleració de l'arribada de la pau amb justícia per a aquell torturat poble.

Al 93, una delegació catalana (de 28 membres que responíem a diferents organitzacions) va ser part dels 411 participants en les Comissions de Verificació a les CPR (Comunitats de Població en Resistència). Havíem de constatar que aquelles comunitats guatemalenques eren població civil i que l'exèrcit oficial guatemalenc les estava bombardejant, perseguint també per terra i robant, en fi, tots els seus drets humans sense excepció.

A la capçalera d'aquell reguitzell de gent que vam caminar hores i hores per la selva de l'Ixcán, hi havia dos estimadíssims bisbes: monsenyor Julio Cabrera (qui cada matí resa l'Oració de Jesús Obrero) i monsenyor Álvaro Ramazzini (defensor incansable de les poblacions que pateixen les multinacionals de la mineria que destrossa els territoris i causa el desplaçament forçós de la gent cap al desarrelament).

En aquell marc va néixer l'agermanament entre l'AMI (Associació de Mestres de l'Ixcán) i USTEC. D'ençà fins ara, existeixen les "Delegacions solidàries a Guatemala" organitzades per l'ONG Entrepobles i pel sindicat USTEC.

Posteriorment, vam ser voluntari i voluntària per a les Brigades Internacionals de Pau, una ONG internacional dedicada a la protecció de persones, organitzacions i comunitats defensores de drets humans. Vam treballar un any a Colòmbia i un altre any a Mèxic. No som "escuts humans" malgrat fem acompanyament de caràcter físic, ja que també donem suport a la protecció a través de la interlocució amb autoritats civils i militars, cos diplomàtic, etc., i enviem informació de primera mà a la xarxa de suport que PBI (les sigles en anglès) té arreu del món. En aquesta tasca és fonamental el no-partidisme, la no-ingerència, la noviolència... i l'acompanyament emocional i reconstructor dels teixits comunitaris... de manera que la gent autòctona sigui la sobirana del seu alliberament i de manera que col·laborem perquè els espais de la defensa dels drets humans no es tanquin.

De la gent indígena, sobretot de les dones, vam aprendre el concepte del "bon viure" (versus "viure millor"). Ens diuen que cal combinar tres principis ètics a l'hora de caminar cap al "bon viure":

- una economia en què la cura de la Natura i de les persones dins d'ella sigui la prioritat,
- la universalitat, és a dir, ha de ser per a homes i dones, i no ha de consistir a

consumir tants béns naturals que s'impossibiliti que tot el planeta visqui així,
i

- la singularitat, que vol dir que la definició de “bon viure” és distinta segons els diferents contextos socials, personals i de territori.

La dona treballadora

Tot tornant a Catalunya i fent enrere en el temps, vaig tenir la sort de compartir pregària, inquietuds, dubtes, estudi i compromís amb les meves companyes veteranes del “Grup de Reflexió de dones de la GOAC de Barcelona”. Bona part dels fruits d'aquella època es poden veure en el Quadern de “Cristianisme i Justícia” núm. 43, que vam realitzar amb Dolores Aleixandre i Magdalena Fontanals, el títol del qual és: Quan les dones es senten creients i feministes.

A la GOAC, moviment de la Pastoral Obrera fundat per Guillem Rovirosa, de manera constant, planifiquem tots els aspectes de la vida, i la revisem. Dintre d'aquest pla, hi ha un element fonamental: el projecte evangelitzador, el qual és retroalimentat a cada equip.

El tinc centrat en les discriminacions que viuen les dones treballadores i les dificultats de les famílies obreres per donar una educació humanitzadora en aquest marc capitalista.

El problema que acompanyo és el que pateixen les professores substitutes (molts cops, a més a més, mares): treball fragmentat; mobilitat forçosa; precarietat; manca d'iguals drets laborals; invisibilitat entre la gent companya del claustre; frustració; com fer conciliable la vida pròpia, la familiar i la laboral. D'altra banda, la vida de les mares i de les germanes grans de l'alumnat en general i l'immigrat en particular: aïllament, dol, conflictes intrafamiliars... Unes persones són de parròquies, d'altres són de diferents religions i d'altres són agnòstiques.

A més de la GOAC, les “organitzacions del poble” que em nodreixen són: USTEC·STEs en els camps sindicals general, de gènere (“Secretaria de la Dona”) i de solidaritat (“Secretaria de Moviments Socials”); la Plataforma groga “Olesa es mou”, i les “Brigades Internacionals de Pau de Catalunya” en el camp dels drets humans i de la pau i la noviolència.

l quefer personal consisteix a preparar (és a dir, a pregar) al millor possible les trobades, assemblees... El quefer ambiental, a ajuntar-nos i prendre decisions per trencar amb la negació que es fa de nosaltres les dones. El quefer institucional, a compartir amb les companyes i companys de la GOAC i dels diferents col·lectius, i denunciar davant les institucions responsables dels corresponents despropòsits i injustícies.

Tothom m'anima a farcir el compromís amb proximitat, escolta activa, aprenentatge i molta estimació. Així estic en millor disposició per avançar en pregar la vida de manera permanent; caminar cap a la unitat de consciència (obrera-cristiana), i enfortir la meua identitat cristiana.

Acompanyant els i les joves

En els darrers anys, tinc el goig de ser consiliària d'un grup de la JOC (Joventut Obrera Cristiana) i de la Comissió d'Educació de la JOC.

Són dos equips entusiastes i implicats en els diversos problemes que aquest sistema de mercat fa patir al jovent i a les seves famílies treballadores: l'atur, l'abús als llocs de feina, la carestia dels estudis, l'alienació que genera la cultura que predomina, els ERO, la precarietat, la manca de futur, l'ostracisme...

Hi ha una sincera inquietud per fer unes trobades regularitzades; per marcar-se uns compromisos realistes i realitzables; per revisar aquests compromisos; per conèixer més i millor el Moviment, la figura de Cardjin, la memòria de la qual nodrir-se per a una existència obrera-cristiana de segle XXI; per formar-se a través de tallers complementaris a la revisió de vida obrera, i sobretot per participar activament i comunitària en les campanyes i activitats de la JOC, de la resta de Moviments de la Pastoral Obrera i també del moviment social i obrer en general.

Lluiten per vèncer la por que inculquen l'individualisme, el conformisme, la resignació, la indiferència, el "no hi ha res a fer", "és el que hi ha"...

I és que la JOC els ofereix la figura alliberadora i la pràctica de l'amor de Jesús; la invitació al seu seguiment; la promoció integral i col·lectiva del jovent treballador; el creixement, per tant, personal i col·lectiu cap a la comunió.

Dono gràcies a Déu per haver-me regalat tantes germanes i germans, i li demano que perdoni les meves errades i que em continuï guiant per aquesta vida.

Llum Mascaray

(Publicat al número 12 del butlletí [Crit Solidari](#), de l'equip de pastoral obrera del bisbat de Sant Feliu)